

Referat Pracowni Urbanistycznej
Wydział Planowania Przestrzennego
Urząd Miejski w Gliwicach

*Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru
położonego w rejonie ulicy Pszczyńskiej, linii kolejowej i autostrady A1,
obejmującego osadniki pogórnice*

Opracował:
mgr Piotr Dawidko

Gliwice
Wrzesień 2026 r.

1. WPROWADZENIE.....	3
1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	3
1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	3
2. OPIS ISTNIEJĄCEGO STANU I PROBLEMÓW ŚRODOWISKA.....	4
2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	4
Położenie.....	4
Istniejące zagospodarowanie	6
Budowa geologiczna i geomorfologia terenu.....	6
Warunki klimatyczne.....	8
Wody powierzchniowe i podziemne	9
Warunki glebowe	11
Szata roślinna.....	11
Świat zwierzęcy.....	11
Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione	12
Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji	12
Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu	13
2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	14
Powietrze atmosferyczne.....	14
3. WPŁYW USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO	16
3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne	16
3.2. Ustalenia projektu planu	17
3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi	20
3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	20
3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	20
3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	21
Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi	21
Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne	22
Wpływ na powietrze atmosferyczne	22
Wpływ na klimat akustyczny	23
Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy	23
Wpływ na klimat lokalny	24
Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne	24
Wpływ na zdrowie ludzi	24
Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych.....	24
Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze	25
3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu	26
Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego.....	26
Dokumenty szczebla krajowego	27
Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	28
Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego	29
3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie	30
3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu	30
4. PODSUMOWANIE.....	30
4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu	30
4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	31
4.3. Materiały źródłowe	33

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie uwarunkowań istniejącego stanu środowiska przyrodniczego oraz wskazanie skutków oddziaływania na środowisko wynikających z realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Prognoza jest częścią projektu planu, która stanowi element zapewniający utrzymanie równowagi przyrodniczej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (zw. dalej *ustawą ocenową*), która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (zw. dalej *upzp*) prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Integralną częścią prognozy jest załącznik graficzny.

Projekt miejscowego planu, dla potrzeb którego sporządzana jest niniejsza prognoza, opracowany został w oparciu o uchwałę XLI/848/2022 Rady Miasta Gliwice z dnia 10 listopada 2022 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Gliwice, w której dopuszczone jest etapowe sporządzanie i uchwalanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego* (zw. dalej *projektem planu*). Zakres przestrzenny projektu planu miejscowego stanowi obszar o powierzchni ok. 38,5 ha, obejmujący fragment dzielnicy Ligota Zabrska, położony w okolicy ulicy Pszczyńskiej, na zachód od autostrady A1 i na północ od centrum handlowego Europa Centralna.

Zgodnie art. 53 *ustawy ocenowej* otrzymano uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości przygotowywanej prognozy oddziaływania na środowisko od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo nr WOOŚ.411.105.2026.PB z dn. 3 czerwca 2026 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach (pismo nr NS-NZ.9022.2.14.2026 z dn. 25 maja 2026 r.).

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W trakcie przygotowania niniejszego opracowania rozpoznano walory i zasoby przyrodnicze, stan zagospodarowania, walory krajobrazowe, stan środowiska i istniejące zagrożenia oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia człowieka. Wykorzystano opracowania poruszające problematykę ochrony środowiska miasta Gliwice, materiały kartograficzne, a także przeprowadzono wizję terenu.

Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu obecnego funkcjonowania środowiska obszaru opracowania z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń projektu planu. Przewidywane oddziaływanie na środowisko ustaleń projektu planu określono według takich kryteriów, jak:

- **charakter zmian:** korzystne, umiarkowanie korzystne, neutralne, umiarkowanie niekorzystne, niekorzystne;
- **intensywność przekształceń:** brak, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne;

- **bezpośredniość oddziaływania:** bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane;
- **okres trwania oddziaływania:** krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe;
- **częstotliwość oddziaływania:** brak, chwilowe, stałe;
- **trwałość oddziaływania:** odwracalne, częściowo odwracalne, nieodwracalne.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami przedstawiono również w formie tabelarycznej. Na rysunku prognozy poszczególne tereny pogrupowano według stopnia wpływu na środowisko.

2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Położenie

Gliwice położone są w południowej Polsce, w województwie śląskim, na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto leży na przecięciu szlaków komunikacyjnych wschód-zachód (autostrada A4, linia kolejowa 137) i północ-południe (autostrada A1). Od strony północnej z Gliwicami graniczą: Pyskowice i gmina Zbrosławice, od wschodniej: Zabrze i gmina Gierałtów, od południowej: Knurów i gmina Pilchowice, zaś od strony zachodniej gminy: Sośnicowice i Rudziniec.

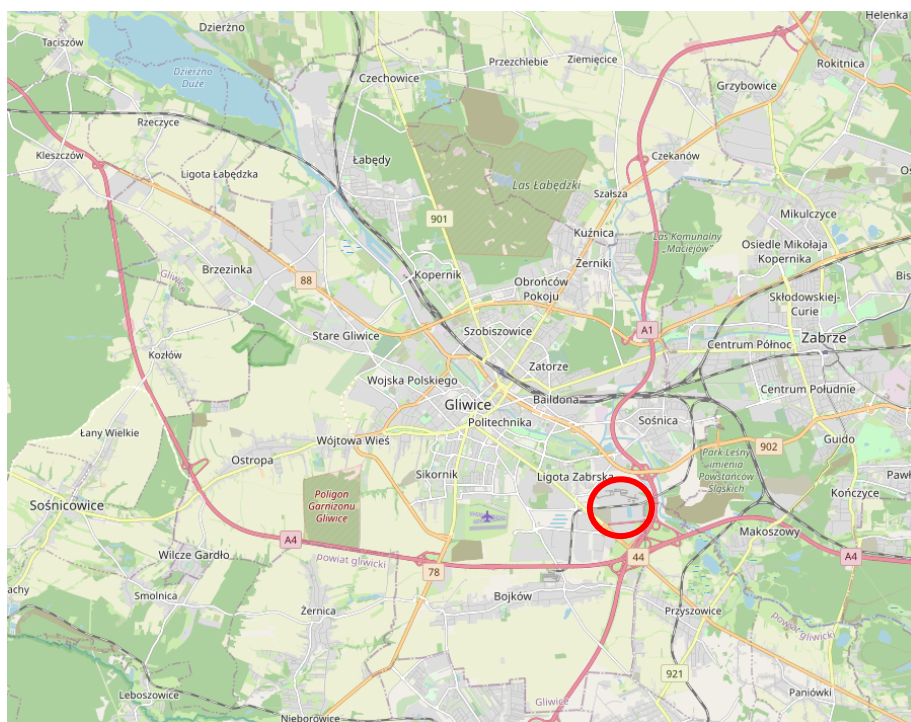
Rys. 1. Gliwice na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej na podstawie Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica* 91/2, IGPZ PAN, Warszawa

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, zaktualizowanego w roku 2018, Gliwice leżą w całości na obszarze prowincji Wyżyn Polskich (34), makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1). Prawie całe miasto zlokalizowane jest w granicach mezoregionu Wyżyna Katowicka (341.13), jedynie niewielki fragment jego zachodniej części wchodzi w skład mezoregionu Obniżenie Bojszowa (341.16)¹.

¹ Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica* 91/2, IGPZ PAN, Warszawa

Teren opracowania zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części miasta, na obszarze dzielnicy Ligota Zabrska (Rys. 2.).

Rys. 2. Lokalizacja obszaru objętego opracowaniem w granicach miasta Gliwice.
Źródło: openstreetmap.org

Granice terenu opracowania zostały wskazane na Rys. 3.

Rys. 3. Obszar objęty opracowaniem.
Źródło: MSIP Gliwice

Istniejące zagospodarowanie

Obszar opracowania obejmuje tereny przemysłowe – w części wschodniej osadniki wód dołowych KWK Sośnica i zwałowisko węgla, zaś w części zachodniej zróżnicowane działalności produkcyjne i usługowe (w tym logistyczne). Ponadto, przez część północną przebiega obecnie nieczynny fragment linii kolei piaskowej, a przez część południową – fragment łącznicy węzła autostradowego „Gliwice – Sośnica”.

Budowa geologiczna i geomorfologia terenu

W ujęciu geologicznym Gliwice położone są w północno-zachodniej części niecki górnośląskiej. Podłoże niecki stanowią prekambryjskie utwory metamorficzne, zalegające na głębokości kilku tysięcy metrów. Utwory te przykryte są osadami (piaskowcami, mułowcami i zlepieńcami) dolnego kambriu, nad którymi zalegają z kolei piaskowce, dolomity i wapienie dewonu, o łącznej miąższości przekraczającej 1000 m. Powyżej utworów dewonu występują osady karbońskie, dzielące się na trzy główne grupy:

- morskie osady fliszowe dolnego karbonu (wizenu) o miąższości ok. 140 m, stanowiące kontynuację sedymentacji dewońskiej;
- osady paraliczne namuru A (warstwy brzeżne) – naprzemianległe warstwy mułowców, iłowców i piaskowców z licznymi cienkimi pokładami węgla (ok. 250 pokładów o grubości do 1,5 m), powstałe w warunkach sedymentacji przybrzeżnej i deltowej;
- osady limniczne namuru B, C i westfalu (warstwy siodłowe i łęgowe), zbudowane z piaskowców gruboławicowych z wtrąceniami zlepieńców oraz przewarstwieniami iłowców i mułowców oraz grubymi pokładami węgla².

W granicach Gliwic utwory karbońskie występują dość płytko (od ok. 50 do ok. 250 m), z czego pod północną i środkową częścią miasta zalegają warstwy brzeżne, zaś w części południowo-wschodniej również warstwy siodłowe i łęgowe. Na obszarze opracowania głębokość zalegania stropu karbonu można szacować na ok. 90 m p.p.t³. Całkowita miąższość osadów karbońskich wynosi kilka tysięcy metrów, w rejonie Gliwic są rozpoznane do głębokości ok. 1000 m.

Na obszarze opracowania utwory karbonu przykryte są bezpośrednio osadami neogenu. Utwory neogeńskie stanowią głównie miocenijskie iły, łupki, mułowce i margle z wkładkami żwirów, soli i gipsów. Lokalnie mogą też występować osady lądowe pliocenu, w postaci izolowanych płatów żwirów, piasków i iłów. Łączna miąższość utworów neogenu jest zmienna i może sięgać ponad 200 m. Na obszarze opracowania strop neogenu występuje na głębokości ok. 25-35 metrów⁴.

Najmłodszym ogniwem stratygraficznym są osady czwartorzędu, których miąższość na obszarze opracowania sięga ok. 25-35 metrów⁵. Są to piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego⁶.

² Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa

³ Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

⁴ ibidem

⁵ ibidem

⁶ ibidem

Mapa form geomorfologicznych w skali 1:25 000

V FORMY AKUMULACJI I EROZJI LODOWCOWEJ I WODNOLODOWCOWEJ		FORMY ANTROPOGENICZNE	
(t)	1. tarasy akumulacyjne i erozyjne	I FORMY POWSTAŁE BEZPOŚREDNIO W WYNIKU DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA	
(Ps)	2. pola sandrowe	1. wyrobiska o charakterze przemysłowym	
(k)	3. ostańcowe pagóry o charakterze kemów	1	a) kamieniołomy
(m)	4. wały i pagóry morenowe	2	b) piaskownie i zwirownie
(Pl)	5. pokrywy utworów lodowcowych i polodowcowych	3	c) glinianki
(Wp)	6. wysoczyzny polodowcowe	6	4. składowiska mokre i osadniki
(R)	1. doliny rzeczne	10	8. wyrobiska w obrębie wtórnie eksploatowanych hałd, zwalów i osadników
(r)	a) czynne odcinki dolin rzecznych z akumulacją zwirow, piasków i namutów	19	2. tereny o charakterze przemysłowym
	b) martwe odcinki dolin rzecznych bez naturalnego przepływu wód lub ze sztucznym przepływem wód ujętych w sieć kanałów		

Rys. 4. Ukształtowanie terenu – ortofotomapa z nałożoną hipsometrią numerycznego modelu terenu.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Pod względem morfologicznym rejon Gliwic należy do słabo urozmaiconych. Rzędne powierzchni terenu wahają się w granicach od 210 m n.p.m. (okolice Portu Gliwickiego) do 279 m n.p.m. (okolice Bojkowa). Obniżenie terenu przebiega z kierunku z południowo – wschodniego na północny zachód i związane jest z doliną rzeki Kłodnicy. Średnie wyniesienie miasta wynosi 230 m. n.p.m. Deniwelacje terenu wynoszą około 69 metrów⁷.

Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach wysoczyzny morenowej, która została silnie przekształcona w wyniku działalności przemysłowej (niwelacje, hałdy, osadniki). W chwili obecnej nie występują na nim większe różnice wysokości. W części północnej zlokalizowane są niewielkie obniżenia, związane z rowem odwadniającym i przebiegającym w wykopie nieużytkowanym fragmentem linii kolei piaskowej. Według *Atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, na terenie opracowania występują w większości grunty średnio korzystne dla budownictwa⁸.

⁷ Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.

⁸ ibidem

Obszar planu położony jest w granicach udokumentowanego złoża węgla kamiennego Sośnica nr WK 338. Ukształtowanie terenu nie wykazuje zagrożenia występowania osuwisk.

Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną R. Gumińskiego, obszar Gliwic w całości znajduje się w granicach XV dzielnicy klimatycznej (Dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej). Dla dzielnicy tej średnia temperatura roczna wynosi 7,6-7,7°C, średni opad od 550 do 800 mm/rok, okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni i przeważają wiatry zachodnie. Ze względu na położenie miasta w południowo-zachodniej części dzielnicy, panujące na jego obszarze warunki nieco różnią się od przeciętnych. Bliskość Bramy Morawskiej i Beskidów warunkuje m.in. nieco cieplejszy i bardziej wilgotny klimat.

W chwili obecnej w granicach Gliwic nie funkcjonuje stacja meteorologiczna IMGW, mogąca być źródłem serii danych pomiarowych. Charakterystyczne elementy klimatu, zaobserwowane na najbliższej stacji meteorologicznej w Katowicach-Muchowcu przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza: 9,0°C (1991-2020);
- średnia temperatura lipca: 19,1°C (j.w.);
- średnia temperatura stycznia: -1,2°C (j.w.);
- czas trwania okresu wegetacyjnego: 210-220 dni (j.w.);
- średni czas zalegania pokrywy śnieżnej: 58,1 dni (j.w.);
- najwyższa temperatura maksymalna (29.08.1992): 36,0°C;
- najniższa temperatura minimalna (8.01.1987): - 27,4°C;
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych: 723,1 mm⁹.

Zgodnie z zawartymi w Atlasie Klimatu Województwa Śląskiego danymi z najbliższego Gliwicom posterunku w Czekanowie, dominują wiatry zachodnie, a zwłaszcza północno- i południowo-zachodnie (łącznie ok. 50% dni w roku). Wiatry południowe i południowo-wschodnie wieją przez ok 10% dni w roku każde, cisza występuje przez ok. 15%¹⁰. Najrzadziej wieje wiatr północno-wschodni (mniej niż 10%). Z kolei średnia suma roczna opadów na posterunku opadowym w Gliwicach za lata 1961-1991 wyniosła 643 mm¹¹.

Oprócz czynników naturalnych, na kształtowanie się klimatu miasta Gliwice i całej Górnos Śląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wpływa wysoki stopień urbanizacji i uprzemysłowienia. Lokalizacja zabudowy śródmiejskiej, budynków przemysłowych i usługowych o dużych gabarytach, a także uszczelnienie znacznych powierzchni powoduje modyfikację naturalnych warunków klimatycznych. Głównymi elementami klimatu, modyfikowanymi przez intensywną zabudowę, są: wiatr (spadek prędkości wiatru na terenach intensywnie zabudowanych), opad (częste występowanie tzw. opadu śladowego, ze względu na zapylenie – obecność jąder kondensacji w powietrzu)¹² i temperatura (powstawanie miejskiej wyspy ciepła wskutek uszczelnienia powierzchni i wysokiego albedo terenów zagospodarowanych)¹³.

Analizując dane klimatyczne z ostatniego wielolecia, a zwłaszcza dotyczące temperatury, opadów i insolacji, należy brać pod uwagę zachodzące obecnie zmiany klimatyczne. Roczne dane meteorologiczne drugiej i trzeciej

⁹ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Dane Publiczne, danepubliczne.imgw.pl

¹⁰ Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice

¹¹ *Mapa hydrograficzna Polski 1:50000*, 2001, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa

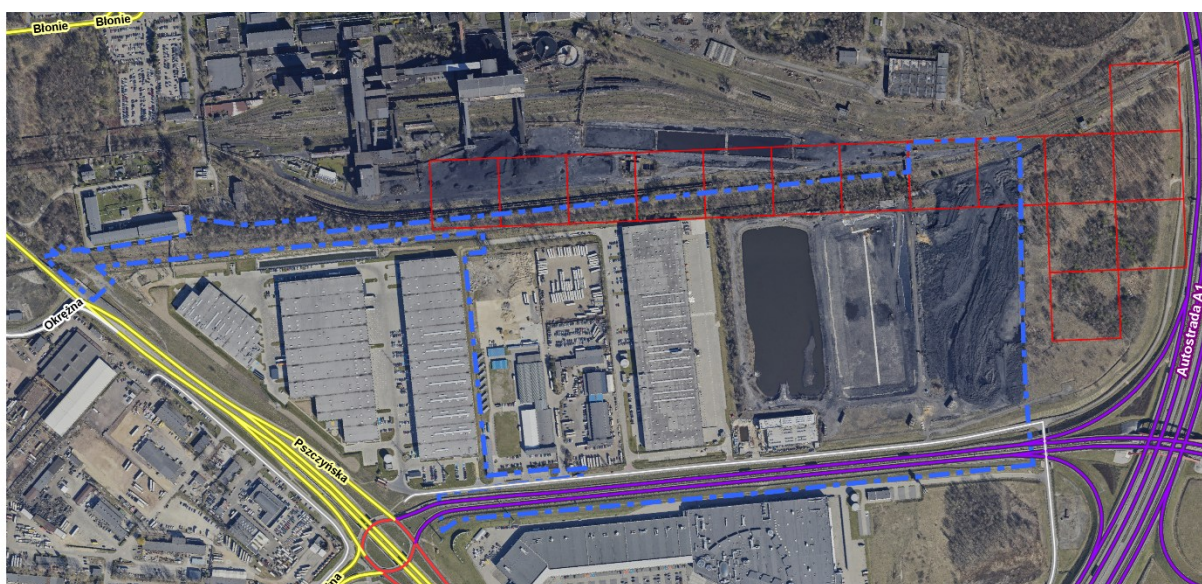
¹² Dulias R., Hibzar A. (red.), 2008, *Górnos Śląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny*, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec

¹³ Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze

dekady XXI wieku wskazują na stopniowy wzrost średniej temperatury, insolacji oraz spadek opadów w miesiącach półrocza zimowego. W związku z powyższym, część danych klimatologicznych może w ciągu najbliższych lat znacząco się zmienić.

Na podstawie klasyfikacji topoklimatów autorstwa Paszyńskiego¹⁴, opartą o bilans wymiany ciepła pomiędzy atmosferą a powierzchnią terenu, w granicach opracowania odnotowano dominację dwóch typów topoklimatu: topoklimatu niewielkich form wklęsłych (typ 3.3) oraz topoklimatu obszarów zurbanizowanych na tego typu terenach (typ 5.3). Ze względu na zróżnicowanie lokalnych warunków, a zwłaszcza głębokości występowania zwierciadła wód gruntowych, topoklimaty te charakteryzują się występowaniem różnych typów wymiany ciepła. Ich cechą charakterystyczną jest tendencja do tworzenia się zastoisk zimnego powietrza w pogodne noce¹⁵.

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Charakterystyce warunków przewietrzania miasta Gliwice*¹⁶, obszar opracowania zlokalizowany jest na terenie korytarza przewietrzającego (korytarz 4), w granicach którego postuluje się ograniczenie powierzchni zabudowy oraz maksymalnych wysokości budynków. Niewielki fragment w północnej części obszaru (wzdłuż dawnej kolei piaskowej) znajduje się ponadto w granicach osi korytarza przewietrzania, dla której postuluje się zakaz zabudowy.

Rys. 5. Oś korytarza przewietrzania.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody podziemne występują na różnych głębokościach i związane są z różnymi jednostkami litologicznymi i stratygraficznymi. W obrębie miasta Gliwice stwierdzono występowanie trzech pięter wodonośnych w strefie głębokości występowania wód zwykłych:

- piętro wodonośne obejmujące utwory formacji triasowej, w którym wyróżniono horyzonty wodonośne wapienia muszlowego i retu, oraz środkowego i dolnego pstręgo piaskowca;

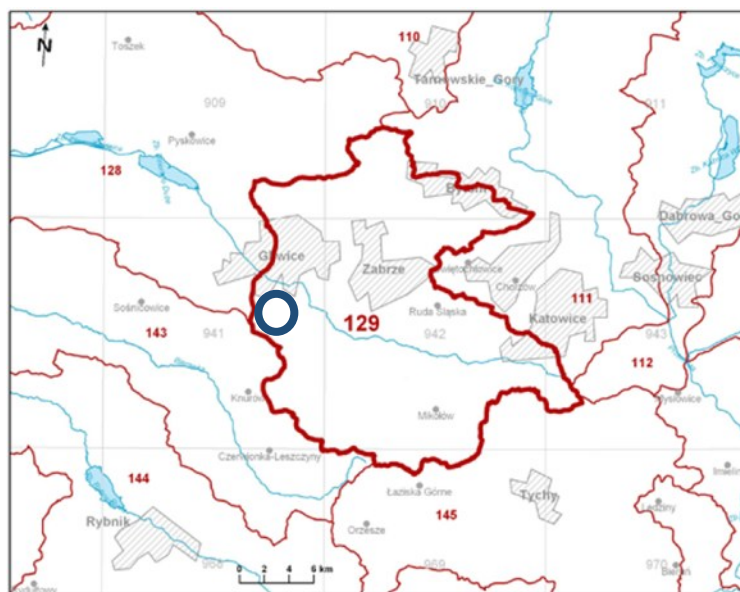
¹⁴ Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa

¹⁵ Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice

¹⁶ Załupka M. i in., 2023, *Charakterystyka warunków przewietrzania miasta Gliwice*, ATMOTERM S.A., Opole

- piętro wodonośne utworów neogeńskich, związane z wkładkami i soczewkami piasków i żwirów;
- piętro wodonośne czwartorzędowe, związane z piaskami i żwirami akumulacji polodowcowej¹⁷.

Teren opracowania położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 129. W II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry stan chemiczny JCWPd nr 129 został określony jako dobry, natomiast stan ilościowy określony został jako słaby. Możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona ze względu na przyczyny antropogeniczne: intensywny pobór odwodnieniowy oraz pobór na zaopatrzenie ludności, a także potencjalne zanieczyszczenia generowane przez funkcjonujące zakłady przemysłowe i górnicze¹⁸.

Rys. 6. Lokalizacja obszaru opracowania w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 129.
Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna www.pgi.gov.pl/psh

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Mapie hydrogeologicznej Polski*, w granicach obszaru opracowania i jego bezpośrednim sąsiedztwie występują poziomy wodonośne piętra czwartorzędowe (ozn. 1 pż/rm/zn(s)P/Q – wytworzony w piaskach i żwirach polodowcowych równiny morenowej, oraz 3pż/rs/zsP/Q – wytworzony w piaskach i żwirach równiny sandrowej). Żaden z ww. poziomów nie jest użytkowym poziomem wodonośnym¹⁹. Czwartorzędowe piętro wodonośne zasilane jest na drodze bezpośredniej infiltracji wód opadowych i dlatego jest najbardziej narażone na zanieczyszczenia. Na obszarze opracowania zwierciadło wody podziemnej znajduje się na głębokości ok. 1-2 m²⁰.

Miasto Gliwice w całości przynależy do zlewni rzeki Odry, odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę (ciek II rzędu) wraz z jej dopływami - Bytomką, Ostropką, Czerniawką, Potokiem Guido (Sośnickim), Kozłówką. Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach zlewni jednolitej części wód nr RW6000061165739 (Kłodnica od Promnej do zb. Dzierżno Duże). Na obszarze opracowania nie występują naturalne ciek i zbiorniki wodne. W północnej części obszaru opracowania zlokalizowany jest rów (kanał) Z-1, do którego odprowadzane są wody dołowe KWK Sośnica. Ponadto, obszar opracowania obejmuje 2 sztuczne zbiorniki (osadniki), służące

¹⁷ Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miast Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

¹⁸ PGW Wody Polskie, apgw.gov.pl

¹⁹ Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

²⁰ Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

sedymentacji i retencji kopalnianych wód dołowych – zbiornik Ws.10a/62 oraz Ws.10b/2023, o pojemności 135 000 m³ każdy.

Obszar opracowania leży poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi oraz poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Warunki glebowe

Naturalne typy gleb reprezentowane są na terenie wysoczyzny polodowcowej i jej skłonu głównie przez gleby płowe lekkie i średnie, wytworzone z glin zwałowych oraz ich zwietrzelin. Ich charakterystyczną cechą jest wytworzenie się w profilu glebowym wierzchniego poziomu eluwialnego (*luvic*), o zmniejszonej zawartości frakcji ilastej i występującego pod nim poziomu iluwialnego (wmywania) o zwiększonej zawartości tej frakcji (*argic*). Jest to związane z zachodzącym w nich procesem płowienia – przemieszczania się, wraz z przesiąkającą wodą, cząstek koloidalnych w głąb profilu glebowego²¹. Gleby te często współwystępują z glebami brunatnymi na obszarach występowania polodowcowych glin, pyłów, piaskowców i iłów.

Gleby obszaru opracowania zostały przekształcone przez człowieka za pomocą przeprowadzonych na potrzeby zagospodarowania przemysłowego niwelacji, nadsypywania i innych prac ziemnych. Ze względu na sposób zagospodarowania oraz oddziaływania związane z przemysłem na terenie opracowania występują przede wszystkim gleby antropogeniczne industrioziemne (nasytowe), z niewielkimi fragmentami gleb naturalnych. Na obszarze opracowania nie jest prowadzona produkcja rolnicza.

Szata roślinna

Większą część obszaru opracowania zajmują tereny przemysłowe (budynki, dojazdy, a także kopalniane zbiorniki retencyjne i zwałowisko), pozbawione szaty roślinnej. Zagospodarowaniu przemysłowemu towarzyszą niewielkie powierzchnie zieleni niskiej, a także pojedyncze egzemplarze drzew i krzewów ozdobnych, będące efektem nasadzeń. Jedynie w części północnej, wzdłuż dawnej kolei piaskowej rozwinęło się spontaniczne zadrzewienie, na które składają się samosiewy drzew gatunków takich jak: topole białe, balsamiczne i osiki, klony pospolite i polne, brzozy brodawkowate i dęby szypułkowe. Na nieużytkowany obecnie teren linii kolejowej wkracza intensywnie roślinność inwazyjna: czeremcha amerykańska, sumak octowiec, rdestowce oraz nawłoc kanadyjska, zaś sam obszar torowiska porośnięty jest rajgrasem wyniosłym.

Na analizowanym obszarze nie ustanowiono powierzchniowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody. Zgodnie z dostępnymi danymi opisującymi walory przyrodnicze miasta, na przedmiotowym terenie nie identyfikuje się stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów²².

Świat zwierzęcy

Obszar opracowania, w granicach którego występują głównie przekształcone przez człowieka tereny przemysłowe wraz z towarzyszącą infrastrukturą, nie jest cenny pod względem faunistycznym.

Faunę reprezentują głównie gatunki przystosowane do życia w środowisku przyrodniczym przekształconym przez człowieka. Występują synantropijne gatunki ptactwa: wróbel zwyczajny, kawka zwyczajna, bogatka zwyczajna, kwiczoł, kos zwyczajny itd. Okresowo bytować mogą również drobne gatunki ssaków (mysz domowa,

²¹ Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa

²² Szendera W. i in., 2021, *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*, Pracownia Żywokost, Suszec

szczur wędrowny, kuna domowa, kret europejski itd.). Na terenie zadrzewienia wzdłuż dawnej linii kolei piaskowej mogą pojawiać się także przedstawiciele większych ssaków, w tym zająca szaraka, sarny europejskiej, dzika euroazjatyckiego, czy lisa rudego.

Inwentaryzacja przyrodnicza nie wykazała na obszarze opracowania cennych stanowisk rozrodu herpetofauny, ani pozostałych miejsc wymagających ochrony ze względu na stałe przebywanie chronionych gatunków zwierząt. Obszar opracowania położony jest poza granicami regionalnych i krajowych korytarzy ekologicznych²³.

Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione

Pierwsze wzmianki o wsi Ligota Zabrska pochodzą z XIII wieku. Do połowy XIX wieku był to obszar o charakterze rolniczym, który z chwilą uruchomienia cegielni i kopalni węgla kamiennego "Sośnica" (1916) zmienił swój charakter na przemysłowy, wraz z towarzyszącą przemysłowi zabudową mieszkaniową. Budowa węzła autostradowego "Gliwice-Sośnica" (2010) spowodowała dodatkowe przekształcenia okolicznego obszaru, związane z przeznaczeniem terenów pod system zjazdów, łącznic i pozostałej infrastruktury komunikacyjnej.

Na obszarze opracowania nie zidentyfikowano cennych zasobów krajobrazowych ani kulturowych, obiektów chronionych, nie ujawniono stanowisk archeologicznych. Na obszarze opracowania oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie znajdują się również obszary chronione Natura 2000 ani obiekty objęte przepisami o ochronie przyrody. Obszar opracowania zlokalizowany jest poza granicami krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Śląskiego²⁴.

Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji

Czynniki antropopresji oddziałują negatywnie na komponenty oraz strukturę i funkcjonowanie systemu przyrodniczego. Pod pojęciem odporności rozumie się najczęściej taką progową wartość parametrów otoczenia systemu przyrodniczego, przy której system się nie zmienia lub zmiany są odwracalne po ustaniu zakłócenia.

Zdolność do regeneracji posiadają przede wszystkim komponenty biotyczne, a spośród abiotycznych – hydrosfera i klimat. Regeneracja przyrody odbywa się dzięki procesowi sukcesji i rozprzestrzeniania się gatunków. Zdolność do regeneracji najczęściej wyrażana jest długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników.

Ocena zdolności środowiska do regeneracji należy do zadań najtrudniejszych, gdyż:

- środowisko bardzo rzadko wraca do takiego samego stanu, jaki istniał przed wystąpieniem oddziaływań,
- degradacja środowiska często następuje pod wpływem synergicznego oddziaływania kilku czynników i nie można stwierdzić, który z nich odgrywa ważniejszą rolę, a wstrzymanie ich oddziaływania nie następuje jednocześnie,
- regeneracja przebiegająca pod wpływem czynników naturalnych (po zaniechaniu antropopresji) często wspomagana jest celowymi działaniami człowieka (np. rekultywacja) i wówczas jej tempo jest zróżnicowane,
- wiele procesów regeneracyjnych (odnoszących się np. do roślinności lub zasobów wód podziemnych)

²³ ibidem

²⁴ Audyt Krajobrazowy Województwa Śląskiego, Uchwała nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 r.

trwa długo i może przekraczać długość życia jednego pokolenia ludzi²⁵.

Tab. 1. Odporność elementów środowiska na degradację.

Elementy mało odporne	Elementy średnio odporne	Elementy odporne
- wody podziemne - podłoże gruntowe szczególnie na terenach o spadkach powyżej 11%, - środowisko glebowe: - mało odporne w części terenu o nachyleniu >11%, pozbawienie pokrywy roślinnej może wywołać wzmożony proces erozji gleb - klimat akustyczny - warunki mezoklimatyczne - zbiiorowiska roślinne i fauna	- podłoże gruntowe: - gleby klas bonitacyjnych III – IV - tereny o nachyleniu 5 – 11° - zbiiorowiska roślinne i fauna: - trwale użytki zielone - zieleni nieurządzona - zbiiorowiska segetalne (upraw rolnych).	- podłoże gruntowe: - grunty antropogeniczne przekształcone mechanicznie i/lub chemicznie - tereny o nachyleniu 0-5° - zbiiorowiska roślinne i fauna: - zieleni urządzona - fauna i flora synantropijna

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Skala czasu niezbędnego dla osiągnięcia oczekiwanego efektu regeneracji stanu danego elementu środowiska przyrodniczego, jest wyraźnie zróżnicowana, co ukazuje tabela 2.

Tab.2. Regeneracja poszczególnych elementów środowiska.

Regeneracja krótkoterminowa (< 50 lat)	Regeneracja długoterminowa (> 50 lat)	Regeneracja w skali historycznej (> 100 lat)
- wody powierzchniowe - stan atmosfery - roślinność spontaniczna i synantropijna - roślinność pól uprawnych i łąk	- rekultywacja gleb - naturalna sukcesja roślinna	- samooczyszczanie wód podziemnych - detoksykacja gleb

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Rozpatrując analizowany obszar należy stwierdzić, że elementy środowiska przyrodniczego w jego granicach są silnie antropogenicznie przekształcone. Obecnie w granicach opracowania kształtują się lokalnie spontaniczne zbiiorowiska roślinne (tzw. czwarta przyroda) wraz z populacjami synantropijnej fauny, charakteryzujące się odpornością na występującą antropopresję. W związku z powyższym można stwierdzić, że lokalne środowisko wykształciło wysoki próg odporności na negatywne oddziaływania oraz zdolność do regeneracji, przy jednoczesnym braku obecności cennych siedlisk i gatunków. Równocześnie, ze względu na trwałe i trudno odwracalny charakter projektowanych na obszarze opracowania zmian, w przewidywalnej perspektywie czasowej nie można wskazać okresu, w którym do takiej regeneracji mogłoby dojść.

Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu

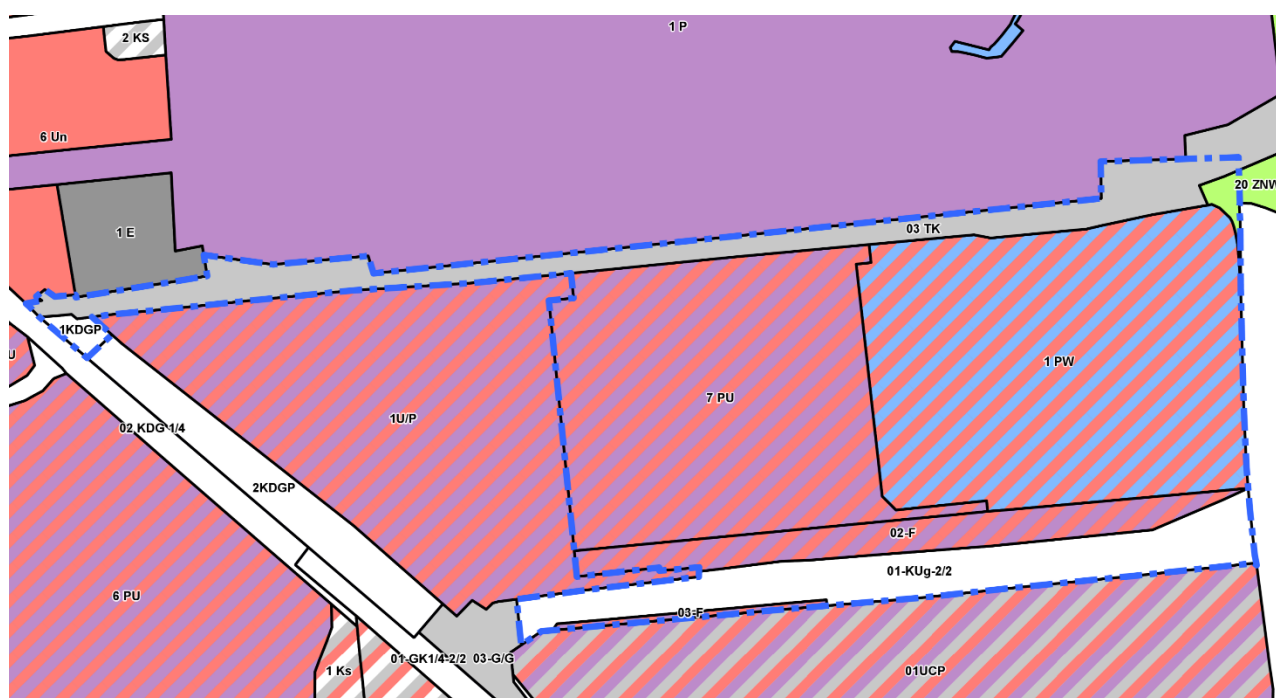
Na obszarze opracowania obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- na przeważającej części obszaru: *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla dzielnicy Ligota Zabrska oraz dzielnicy przemysłowo-składowej położonej pomiędzy ul. Pszczyńską i ul. Bojkowską* (uchwała nr XLVII/1217/2006 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 26 października 2006 r.);

²⁵ Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa

- w północno-zachodnim fragmencie obszaru: *miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego przy ul. Pszczyńskiej, w rejonie węzła autostradowego „Gliwice-Sośnica”* (uchwała nr XXIV/494/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.);
- w południowym fragmencie obszaru: *zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* (uchwała nr XIII/230/2003 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 23 października 2003 r.).

Zapisy powyższych planów miejscowych wprowadzają na przedmiotowym obszarze tereny przemysłowo-usługowe, zbiorniki wód przemysłowych, a także niewielki fragment zieleni niskiej i wysokiej oraz infrastrukturę komunikacyjną – drogową i kolejową. W związku z powyższym, można uznać iż brak realizacji ustaleń przedmiotowego projektu będzie wiązał się z kontynuacją i rozwojem na obszarze opracowania obecnie występujących funkcji przemysłowych i usługowych, wraz z towarzyszącymi im oddziaływaniami.

Rys. 7. Połączone rysunki obowiązujących obecnie planów miejscowych wraz z naniesioną granicą opracowania nowego planu miejscowego.

Źródło: MSIP Gliwice

2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Powietrze atmosferyczne

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2025, została przeprowadzona przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ w oparciu o wyniki badań z 30 stacji pomiarowych, w tym stacji zlokalizowanej w Gliwicach przy ul. Mewy (ok. 3,5 km od zachodniego skraju obszaru opracowania).

Zgodnie z uzyskanymi danymi, średnie roczne stężenie pyłu PM₁₀ w 2025 roku wyniosło w Gliwicach 26

$\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi wartość poniżej maksymalnej dopuszczalnej ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i oznacza spadek o $3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w stosunku do roku poprzedniego. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM_{10} była niższa o 4 dni niż w poprzednim roku i wyniosła 31 dni (dopuszczalne 35 dni). Średnia wartość stężenia pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ wyniosła $19 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (przy wartości dopuszczalnej wynoszącej $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$), co oznacza spadek o $2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w stosunku do średniej z roku poprzedniego. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym na najbliższej Gliwicom stacji pomiarowej w Knurowie wyniosły około $2 \text{ ng}/\text{m}^3$, przekraczając wartość dopuszczalną ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$).

Tab.3. Klasy stref (według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) dla poszczególnych zanieczyszczeń, uśrednione dla aglomeracji górnośląskiej.

Substancja	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	PM_{10}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	$\text{PM}_{2,5}$
Klasa strefy	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A1

Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego; klasa C – powyżej poziomu docelowego

Źródło: Toczko B. i in., 2026, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2025*, GIOŚ, Warszawa

Stężenia pozostałych analizowanych substancji – m.in. dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz metali ciężkich w pyłe zawieszonym nie przekroczyły na terenie miasta właściwych norm. Uzyskane wyniki pomiarów, a zwłaszcza wyraźne sezonowe zróżnicowanie emisji pyłów i benzo(a)pirenu, wskazują, że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Wpływ emisji przemysłowej i liniowej jest mniejszy, przy czym w przypadku ruchu samochodowego należy brać pod uwagę zarówno emisję pierwotną (silniki spalinowe, układy hamulcowe), jak i emisję wtórną (unos pyłów z powierzchni jezdnych)²⁶. Powyższe nie dotyczy jedynie emisji tlenków azotu, których głównymi emitentami pozostają przemysł oraz transport drogowy. Pozytywnym trendem obserwowanym w ostatnich latach jest ustawiczny spadek stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, dotyczy to zwłaszcza pyłu zawieszonego, jednakże należy brać przy tym pod uwagę postępujące zmiany klimatyczne, skutkujące łagodniejszymi zimami i zmniejszonym zapotrzebowaniem na ogrzewanie.

Tab. 4. Emisje zanieczyszczeń w 2025 r. w aglomeracji górnośląskiej według źródła.

Substancja	Emisja [kg]					Suma emisji
	Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	
B(a)P	1 255,9	9,6	86,8	0	0,1	1 352,4
$\text{PM}_{2,5}$	2 751 656	324 893	504 098	6 648	8 706	3 596 002
PM_{10}	3 148 613	876 730	981 637	7 872	89 231	5 104 082
NO_x	940 152	4 818 169	11 876 878	0	166 746	17 801 934

Źródło: Toczko B. i in., 2026, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2025*, GIOŚ, Warszawa

²⁶ Toczko B. i in., 2025, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2024*, GIOŚ, Warszawa

3. Wpływ ustaleń planu na środowisko

3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne

Obszar projektu planu obejmuje swoimi granicami *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*²⁷. Uwarunkowania przydatności terenów dla poszczególnych typów funkcji zostały wskazane w tabeli.

Tab.5. Wskazania dotyczące lokalizacji poszczególnych funkcji.

Funkcja leśna	• Utrzymanie istniejących terenów leśnych • Możliwość zalesienia terenów zdegradowanych i przemysłowych
Funkcja rekreacyjno-wypoczynkowa	• Utrzymanie istniejących miejskich terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych • Lokalizacja nowych terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych w przypadku zapotrzebowania ze strony mieszkańców, na obszarach intensywnego rozwoju zabudowy wielorodzinnej • Lokalizacja na obszarach pozbawionych zanieczyszczeń antropogenicznych, w oddaleniu od źródeł hałasu oraz emitorów zanieczyszczeń pyłowych i gazowych • Zachowanie obszarów wód powierzchniowych, w tym zbiorników poeksploatacyjnych, stawów i glinianek, z możliwością nieuciążliwego zagospodarowania zielenią urządzoną • Adaptacja istniejących terenów zieleni nieurządzonej, przy zachowaniu ich dotychczasowych funkcji przyrodniczych • Uzupełnienie naturalnej sieci ekologicznej za pomocą terenów zieleni urządzonej • Preferencja lokalizacji niewielkich obiektów zieleni (skwery, parki kieszonkowe, ogrody deszczowe) jako uzupełnienia pozostałych typów zagospodarowania na terenach intensywnej zabudowy
Funkcja mieszkaniowa i nieuciążliwe usługi	• Wykorzystywanie w pierwszej kolejności luk w zabudowie, nieużytków i terenów rewitalizowanych • Lokalizacja poza cennymi terenami rolnymi, kluczowymi obszarami wymiany powietrza oraz dnami dolin rzecznych • Unikanie lokalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo • Unikanie lokalizacji w bezpośrednim sąsiedztwie emitorów zanieczyszczeń
Funkcja przemysłowa i usługowa	• Wykorzystywanie w pierwszej kolejności rekultywowanych i rewitalizowanych terenów tradycyjnego przemysłu • Lokalizacja poza kluczowymi obszarami wymiany powietrza i poza bezpośrednim sąsiedztwem terenów przyrodniczo cennych • Ewentualne nowe lokalizacje w miejscach minimalizujących negatywne oddziaływania na przyrodę i ludzi
Funkcja komunikacyjna	• Utrzymanie istniejących terenów komunikacyjnych • Ewentualne wyznaczanie nowych terenów komunikacyjnych na podstawie dokumentów strategicznych oraz analiz społecznych, ekonomicznych i technicznych

Źródło: Dawidko P. i in., 2024, *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*, Urząd Miejski w Gliwicach, Gliwice

²⁷ Dawidko P. i in., 2024, *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*, Urząd Miejski w Gliwicach, Gliwice

3.2. Ustalenia projektu planu

W zakresie działań minimalizujących potencjalny negatywny wpływ zapisów projektu planu na środowisko istotne są ustalenia dotyczące: zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie, infrastruktury technicznej, ochrony klimatu akustycznego, a także funkcji i gabarytów zabudowy.

W **rozdziale 1** projektu planu ustalono przepisy ogólne.

W **rozdziale 2** projektu planu zawarto zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Na całym obszarze planu ustalono:

- zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, dróg i wydobywania kopalin;
- zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w przepisach odrębnych;
- zakaz zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych lub podziemnych.

Ustalono również ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, zakaz wprowadzania roślin należących do inwazyjnych gatunków obcych oraz dopuszczenie stosowania gatunków nierodzimych jedynie w uzasadnionych przypadkach.

W zakresie postępowania z odpadami ustalono nakaz prowadzenia gospodarki odpadami w sposób zgodny z przepisami odrębnymi z zakresu gospodarki odpadami.

Ponadto, w celu ograniczenia niskiej emisji do atmosfery zakazano stosowania źródeł ciepła nie spełniających warunków określonych w rozdziale 7 uchwały.

W **rozdziale 3** jako tereny podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych wskazano: udokumentowane złożę węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej nr WK 338 „Sośnica” oraz teren górniczy „Sośnica III”, w granicach których zlokalizowany jest obszar opracowania. Ponadto ustalono, iż wznoszenie obiektów budowlanych wymaga spełnienia wymogów ich ochrony przed wpływami eksploatacji górniczej zgodnie z przepisami odrębnymi.

W **rozdziale 4** jako szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu ustalono:

- lokalizację części obszaru opracowania w granicach strefy nieprzekraczalnych ograniczeń wysokości obiektów budowlanych, określonych w Dokumentacji rejestracyjnej lotniska Gliwice;
- lokalizację obszaru opracowania strefie do 4 km od punktu odniesienia lotniska, w której zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych;
- lokalizację części obszaru opracowania w strefie do 3 km od progu i końca drogi startowej lotniska, w której zabrania się hodowli lub wypuszczania ptaków stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych.

Wskazano również, że obszar opracowania znajduje się w całości w zasięgu powierzchni ograniczających

zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych (radar meteorologiczny nr 4083), zgodnie z przepisami odrębnymi.

W **rozdziałach 5 i 6** ustalono odpowiednio – szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych projektem planu oraz zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji.

W **rozdziale 7** określono zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalono zasadę sytuowania pod ziemią wszystkich liniowych elementów infrastruktury technicznej o ile umożliwiają to uwarunkowania techniczne, z dopuszczeniem realizacji napowietrznych linii elektroenergetycznych w przypadku braku technicznych możliwości realizacji sieci podziemnych przy przebudowie istniejących napowietrznych linii energetycznych niskiego lub średniego napięcia oraz w przypadku przebudowy istniejących linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

W zakresie odprowadzania ścieków komunalnych i przemysłowych ustalono:

- odprowadzanie ścieków w systemie rozdzielczym do kanalizacji sanitarnej;
- dopuszczenie odprowadzania ścieków do urządzeń wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- nakaz podczyszczania ścieków zgodnie przepisami odrębnymi.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustalono:

- nakaz stosowania rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania, z zachowaniem przepisów odrębnych;
- dopuszczenie odprowadzenia do sieci kanalizacji deszczowej, wód lub urządzeń wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi, nadmiaru wód, których zagospodarowanie nie było możliwe;
- w przypadku braku technicznych możliwości zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, dopuszczono ich odprowadzenie do wód lub urządzeń wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną m.in. dopuszczono stosowanie odnawialnych źródeł energii.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalono:

- zaopatrzenie z sieci ciepłowniczej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku braku obowiązku podłączenia do sieci ciepłowniczej określonego w przepisach odrębnych zaopatrzenie z:
 - odnawialnych źródeł energii,
 - ogrzewania elektrycznego,
 - ciepła powstałego w wyniku kogeneracji,
 - podłączenia do sieci gazowej,
 - kotłowni olejowych w przypadku braku technicznych możliwości podłączenia do sieci gazowej,
 - indywidualnych wysokosprawnych automatycznych urządzeń grzewczych na paliwa stałe biomasowe i z automatycznym załadunkiem paliwa;
 - ciepła odpadowego instalacji przemysłowych.

W **rozdziale 8** ustalono zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.

W **rozdziale 9** zawarto ustalenia szczegółowe w zakresie przeznaczenia terenów, zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenów. Ustalono maksymalną wysokość zabudowy na 28 m (z zastrzeżeniem ustaleń rozdz. 4 oraz ustaleń szczegółowych dla terenów). Na całym obszarze projektu planu dopuszczono lokalizację: zieleni, infrastruktury technicznej, tras rowerowych i ciągów pieszych. Nakazano realizację stanowisk postojowych w formie terenowych stanowisk postojowych o nawierzchni przepuszczalnej dla

wód opadowych (z określonymi wyjątkami) lub w formie garaży. Dokonano ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów:

- dla terenów **usług lub produkcji (U-P)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren usług, teren produkcji), przeznaczenie wykluczone (teren handlu wielkopowierzchniowego, teren usług turystyki, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultu religijnego, teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego, teren elektrowni wiatrowej) a także: minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20%, maksymalną wysokość budynków – 28 m, ponadto zakazano realizacji magazynów otwartych, przechowywania lub magazynowania substancji lub materiałów powodujących pylenie w magazynach półotwartych, dopuszczono produkcję energii wyłącznie z odnawialnych źródeł energii, w tym z niezamontowanych na budynku instalacji, zakazano lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń, stanowiących całość techniczno-użytkową służącą do wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego, biometanu i biopłynów w rozumieniu przepisów odrębnych a także ustalono, że do powierzchni biologicznie czynnej wlicza się 50% powierzchni zajętej pod konstrukcję, na której zlokalizowane są panele fotowoltaiczne, liczonej jako rzut prostokątny zewnętrznych krawędzi konstrukcji wraz z panelami fotowoltaicznymi na powierzchnię działki budowlanej;
- dla terenów **produkcji lub górnictwa i wydobywania (P-G)** ustalono m.in: przeznaczenie (teren produkcji lub górnictwa i wydobywania), przeznaczenie wykluczone (teren elektrowni wiatrowej), przeznaczenie uzupełniające (teren usług handlu, teren usług biurowych i administracji) a także: minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 20%, maksymalną wysokość budynków – 20 m, ponadto dopuszczono produkcję energii wyłącznie z odnawialnych źródeł energii, w tym z niezamontowanych na budynku instalacji, zakazano lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń, stanowiących całość techniczno-użytkową służącą do wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego, biometanu i biopłynów w rozumieniu przepisów odrębnych, a także, dopuszczono utrzymanie instalacji i urządzeń służących oczyszczaniu i odprowadzaniu ścieków przemysłowych z odwodnienia zakładu górniczego, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dla terenów **dróg głównych ruchu przyspieszonego (KDR)** ustalono przeznaczenie (teren drogi głównej ruchu przyspieszonego) oraz zasady zagospodarowania terenów;
- dla terenów **dróg głównych ruchu przyspieszonego lub komunikacji kolejowej (KDR-KKK)** ustalono przeznaczenie (teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren komunikacji kolejowej), oraz zasady zagospodarowania terenu;
- dla terenów **komunikacji kolejowej (KKK)** ustalono m.in. przeznaczenie (teren komunikacji kolejowej), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej – 5%, maksymalną wysokość budynków – 12 m, ponadto dopuszczono realizację budynków, budowli i urządzeń służących zarządzaniu, eksploatacji i utrzymaniu linii kolejowej oraz przewozowi osób i rzeczy, a także sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, w tym telekomunikacyjnej, realizowane na podstawie przepisów odrębnych, nakazano utrzymanie ciągłości przepływu wód cieku oraz dopuszczono lokalizację i utrzymanie urządzeń wodnych służących odprowadzaniu ścieków przemysłowych z odwodnienia zakładu górniczego, zgodnie z przepisami odrębnymi;

W rozdziale 10 zawarto ustalenia dotyczące stawek procentowych opłaty planistycznej, zaś w rozdziale 11 – przepisy końcowe.

3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma większych przeszkód dla realizacji zakładanych w projekcie planu zmian. Projekt wypełnia wymienione w opracowaniu ekofizjograficznym wskazania dotyczące lokalizacji funkcji przemysłowych (m.in. wykorzystywanie w pierwszej kolejności rekultywowanych i rewitalizowanych terenów tradycyjnego przemysłu). Projektowane zmiany przeznaczenia terenu są również zgodne z ustaleniami *Planu ogólnego miasta Gliwice*.

W stosunku do obecnie obowiązujących na przedmiotowym obszarze planów miejscowych, główne zmiany obejmują modyfikację przeznaczeń terenów (wprowadzenie możliwości realizacji instalacji produkujących energię z oze na terenach U-P oraz wyznaczenie terenu produkcji lub górnictwa i wydobywania P-G w miejscu dotychczasowego terenu PW zbiorników wód przemysłowych), a także niewielkie modyfikacje granic terenów. Zmodyfikowano również zasady zagospodarowania terenów (m.in. parametry dopuszczanej zabudowy) oraz zapisy dotyczące infrastruktury technicznej (m.in. wprowadzono również nakaz zagospodarowania, retencjonowania lub infiltracji wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania (z określonymi wyjątkami)).

Zmiany wprowadzone do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są racjonalne i zgodne z planami rozwoju miasta. Ustalenia dla terenu P-G umożliwią przeprowadzenie rekultywacji terenu osadników wód dołowych KWK Sośnica w kierunku produkcji energii z oze.

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Nie stwierdzono takich obszarów i oddziaływań.

3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W przedstawionym w rozdz. 3.2 projekcie planu uwzględniono zapisy dotyczące zasad ochrony środowiska i przyrody ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko w zakresie:

- gospodarki odpadami;
- infrastruktury technicznej;
- odprowadzenia ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych;
- zaopatrzenia w ciepło.

Ponadto, ustalono obowiązujące na całym obszarze projektu planu zasady ochrony środowiska, przyrody

i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Zakazano: lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami), lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, a także zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych. Zakazano realizacji magazynów otwartych na terenie 1U-P. Ustalono ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, a także zakaz wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od terenu. Określono wyjątki dla możliwości realizacji instalacji produkujących energię z oze (m.in. zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych, a także instalacji służących do wytwarzania biogazu, biogazu rolniczego, biometanu i bioptynów).

3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Prognozowane oddziaływanie wyznaczonego w planie przeznaczenia terenu na takie elementy środowiska, jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne zawarto w Tabeli 6.

Tab.6. Prognozowane oddziaływanie ustaleń projektu na poszczególne elementy środowiska.

Ustalenia dla terenów	Prognozowane wpływy na elementy środowiska												
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Natura 2000
U-P	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
P--G	-	-/+	0	0/+	0/+	0	+	0/+	+	0	0	+	0
KDR	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
KKK	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
KDR-KKK	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0

0 - brak oddziaływania, (+) pozytywne oddziaływanie, (-) negatywne oddziaływanie

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Wpływ na glebę i powierzchnię ziemi

Ustalenia projektu planu w dużej mierze potwierdzają istniejące zagospodarowanie (na terenach usługowo-produkcyjnych), rozszerzając je o możliwość lokalizacji instalacji produkujących energię z oze, ale również wprowadzają nowy teren produkcji lub górnictwa i wydobywania w miejsce dotychczasowego terenu zbiorników wód dołowych. Wznoszenie budynków i towarzyszącej infrastruktury zgodnie z ustaleniami planu będzie wiązać

się z wykonywaniem prac ziemnych – wykopów i niwelacji, lokalnie zaburzających naturalne procesy glebowe, natomiast obszar projektu stanowi teren już obecnie silnie przekształcony i zagospodarowany. Rekultywacja terenu osadników KWK Sośnica w kierunku realizacji instalacji produkujących energię z oze może przyczynić się do poprawy lokalnych warunków glebowych, umożliwiając pojawienie się pokrywy glebowej na zdegradowanym obecnie obszarze osadników i zwałowisk.

Zapisy projektu planu chronią środowisko glebowe przed dalszą degradacją na etapie eksploatacji przedsięwzięć zakazując m.in.: zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenia powierzchni ziemi i wód, nakazując m.in.: odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej (z określonymi wyjątkami), zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania (z określonymi wyjątkami), a także wyznaczając minimalny odsetek powierzchni biologicznie czynnej.

Obszar projektu obejmuje teren silnie przekształcony w wyniku działalności gospodarczej. Umożliwienie rekultywacji terenu w kierunku produkcji energii z oze może zmniejszyć stopień jego degradacji.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Konsekwencją realizacji funkcji usługowej lub produkcyjnej przede wszystkim możliwość uszczelnienia części powierzchni ziemi. Uszczelnienie powierzchni ma negatywny wpływ na naturalny obieg wody w przyrodzie, ograniczając możliwości infiltracji i retencji glebowej. Jednakże jak wskazano powyżej, obszar opracowania jest już w chwili obecnej intensywnie przekształcony i zagospodarowany.

Realizacja instalacji produkujących energię z oze oraz rekultywacja terenów obecnych osadników górniczych może z kolei mieć pozytywny wpływ na wody. Wytworzenie pokrywy glebowej w miejscu zwałowisk poprawi stan wód opadowych i roztopowych infiltrujących w głąb powierzchni ziemi. Z kolei potencjalne ograniczenie lub zakończenie zrzutów wód dołowych, charakteryzujących się m.in. dużym zasoleniem, pozwoli na poprawę stanu wód powierzchniowych.

Funkcjonowanie zabudowy usługowej lub produkcyjnej wiąże się z tym koniecznością odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych. Ustalenia projektu planu określają sposób odprowadzania ścieków za pomocą sieci kanalizacyjnej, z dopuszczeniem odprowadzenia do urządzeń wodnych (zgodnie z przepisami odrębnymi) oraz podczyszczanie ścieków zgodnie z przepisami odrębnymi. Ponadto, zgodnie z ustaleniami projektu, nakazuje się stosowanie rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania (z zachowaniem przepisów odrębnych), co powinno zmniejszyć ilość odprowadzanych wód. Stosowanie przepisów odrębnych dotyczących jakości odprowadzanych wód deszczowych i roztopowych, a także realizacja ustaleń projektu, zakazujących zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych, powinno uchronić wody przed degradacją.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania ustaleń projektu na wody powierzchniowe i podziemne. Rekultywacja terenu osadników górniczych w kierunku produkcji energii z oze przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości dla wód.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

Zapisy projektu planu ustalają zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, z dopuszczeniem indywidualnych urządzeń grzewczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ograniczając jednakże możliwość stosowania

urządzeń opalanych paliwami stałymi. Pozwoli to na ograniczenie tzw. niskiej emisji w przypadku nowej zabudowy.

Realizacja zapisów planu może przyczynić się do zwiększenia ruchu kołowego, w tym ruchu ciężkiego związanego z obsługą komunikacyjną terenów usługowych i produkcyjnych. Skala i uciążliwości związane z powyższymi emisjami będą ściśle związane z rodzajem prowadzonej na tych terenach działalności, a więc będą możliwe do oszacowania dopiero na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji. Jednocześnie, rekultywacja terenu zwałowiska i osadników może przyczynić się do zmniejszenia emisji (unosu) pyłów do atmosfery.

Prognozowane emisje do atmosfery będą związane z działalnością gospodarczą oraz jej obsługą komunikacyjną. Dokładne oszacowanie uciążliwości będzie możliwe w procedurze oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnej inwestycji.

Wpływ na klimat akustyczny

Lokalizacja nowych obiektów usługowych i produkcyjnych, a także ich użytkowanie będą sprzyjać emisji hałasu wynikającej zarówno z prowadzonej na danym terenie działalności, jak i jej obsługi komunikacyjnej. Podobnie jak wskazano wyżej, skala i zakres uciążliwości zależą będą od rodzaju prowadzonej działalności i będą możliwe do oszacowania dopiero na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji. W przypadku zakończenia działalności osadników oraz zwałowiska górniczego i rekultywacji terenu w kierunku instalacji produkujących energię z oze (np. fotowoltaika) możliwe będzie zmniejszenie emisji hałasu.

Źródłem emisji akustycznych będą również wyznaczone w projekcie tereny komunikacji. Należy jednak wziąć pod uwagę, że projekt nie wyznacza nowych terenów komunikacji kołowej ponad istniejące, zaś linia kolei piaskowej jest obecnie nieużytkowana, a jej przywrócenie do ruchu wymagać będzie prac rewitalizacyjnych.

W granicach obszaru opracowania nie są zlokalizowane tereny objęte ochroną akustyczną.

Wpływ na klimat akustyczny będzie zależał od prowadzonej działalności. Dokładne oszacowanie uciążliwości będzie możliwe w procedurze oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnej inwestycji. W przypadku realizacji instalacji produkujących energię z oze możliwe będzie zmniejszenie uciążliwości akustycznych.

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy

Obszar opracowania obejmuje tereny przekształcone przez wieloletnią działalność przemysłową i usługową. Jak wskazano wcześniej, w jego granicach występują szczątkowe powierzchnie zieleni urządzonej, towarzyszącej ww. zagospodarowaniu, albo ruderalnej, obejmującej fragmenty terenów przemysłowych lub komunikacyjnych podlegające mniej intensywnemu użytkowaniu.

Realizacja zapisów projektu może wiązać się z koniecznością przeprowadzenia likwidacji części wskazanej zieleni, a także zniszczenia siedlisk drobnej, synantropijnej fauny i ptactwa – jednakże ze względu na charakter obszaru nie będzie się to wiązało z naruszeniem wartościowych ekosystemów.

Obszar opracowania nie jest intensywnie wykorzystywany przez ptaki, położony jest również poza granicami krajowych i regionalnych korytarzy ekologicznych, w związku z czym realizacja instalacji produkujących energię z oze (w tym instalacji fotowoltaicznych), nie powinna mieć wpływu na funkcjonowanie systemu powiązań przyrodniczych oraz ptactwo przelotne. Nie obejmuje on również terenów objętych ochroną prawną, stanowisk

roślin chronionych czy cennych miejsc rozrodu herpetofauny. W związku z powyższym, nie prognozuje się istotnego negatywnego oddziaływania na przyrodę ożywioną.

Ze względu na znaczne przekształcenie oraz brak cennych siedlisk na obszarze opracowania, nie prognozuje się negatywnego oddziaływania na świat zwierzęcy i roślinny oraz różnorodność biologiczną.

Wpływ na klimat lokalny

Istniejące zagospodarowanie może nieznacznie wpływać na modyfikację klimatu lokalnego w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru oraz emisji ciepła.

Fragmenty obszaru opracowania położone są w granicach korytarza przewietrzającego, zapewniającego wymianę i regenerację powietrza w centrum miasta. Ze względu na objęcie osi korytarza granicami terenu komunikacji, ograniczenie wysokości budynków, wyznaczenie maksymalnych powierzchni zabudowy oraz położenie obszaru opracowania na terenach już obecnie przekształconych, nie przewiduje się istotnego wpływu na system przewietrzania miasta.

Nie prognozuje się znaczących negatywnych oddziaływań na klimat lokalny oraz system przewietrzania miasta.

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne

Ustalenia projektu w zakresie ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zapewniają utrzymanie skali i charakteru zabudowy dostosowanej do istniejącego obszaru przemysłowego i usługowego. Ewentualne przeprowadzenie działań rekultywacyjnych na terenach pogórnich przyczyni się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na krajobraz.

Ze względu na utrzymanie charakteru i gabarytów zabudowy, nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu na krajobraz.

Wpływ na zdrowie ludzi

Ze względu na oddalenie obszaru opracowania od najbliższych terenów zabudowy mieszkaniowej (ponad 400 m), zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, a także zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, nie przewiduje się istotnego wpływu zapisów projektu na zdrowie ludzi.

W przypadku wystąpienia ponadnormatywnych emisji hałasu oraz zanieczyszczeń zastosowanie mają przepisy odrębne lub podejmowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zmniejszających uciążliwość, np. poprzez budowę osłon zmniejszających emisję hałasu, ekranów akustycznych, nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany organizacji pracy. Ewentualna rekultywacja terenów pogórnich w kierunku instalacji produkujących energię z oze może przyczynić się do zmniejszenia uciążliwości związanych z m.in. z hałasem (praca maszyn na zwałowisku) i wtórnym pyleniem (unos pyłów ze zwałowiska).

Nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu planu na zdrowie ludzi.

Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych

W bezpośrednim i niedalekim sąsiedztwie obszaru objętego projektem planu nie wyznaczono obszarów

objętych ochroną prawną. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat Las Dąbrowa – znajduje się w odległości ponad 8 km od granic opracowania.

Ustalenia projektu planu nie będą wywierać negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody.

Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze

Ustalenia planu zostały przygotowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze, jednakże każda zmiana zagospodarowania wywiera określony wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Poszczególne przeznaczenia terenu, jakie zostały określone w zapisach projektu planu, sklasyfikowano pod względem oddziaływania na środowisko i istniejący krajobraz. Wyznaczono cztery klasy terenów oznaczonych symbolami A, B, C i D, przy czym znaczenie jest następujące:

A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku;

B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku;

C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku;

D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko.

Klasa A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku

- nie występuje;

Klasa B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku

- nie występuje;

Klasa C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku

- P-G – teren produkcji lub górnictwa i wydobywania;
- U-P – teren usług lub produkcji;
- KDR – teren drogi głównej ruchu przyspieszonego;
- KDR-KKK – tereny drogi głównej ruchu przyspieszonego lub komunikacji kolejowej;
- KKK – teren komunikacji kolejowej.

Tereny produkcji lub górnictwa i wydobywania, usług lub produkcji oraz tereny komunikacji będą miały niekorzystne oddziaływanie na środowisko, co związane jest z zabudową i zagospodarowaniem terenu. W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań, w projekcie planu miejscowego wprowadzono zakazy, ograniczające rodzaj prowadzonej działalności (zakazy prowadzenia działalności mogącej zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, prowadzenia działalności powodującej zanieczyszczenie wód, otwartego składowania).

Zabudowa terenu wiązać się będzie likwidacją spontanicznej zieleni, a w konsekwencji również siedlisk występujących tam gatunków zwierząt. Wykonywane wykopy fundamentowe i inne prace ziemne mogą się również przyczynić do zmiany stosunków wodnych i pokrywy glebowej, jednakże jak wskazano wcześniej, obszar opracowania już w chwili obecnej został w dużej mierze przekształcony przez człowieka.

Projekt planu umożliwia zmianę przeznaczenia terenu obecnych osadników wód dołowych i zwałowiska

KWK Sośnica na teren produkcji lub górnictwa i wydobywania, umożliwiającą lokalizację instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych – realizacja tego typu urządzeń może przyczynić się do poprawy jakości środowiska m.in. poprzez ograniczenie lub zakończenie zrzutów wód dołowych, a także wprowadzenie pokrywy glebowej i roślinności.

Z realizacją funkcji przemysłowych i usługowych wiązać się będzie konieczność zapewnienia dostaw mediów i energii – w tym celu wprowadzono zapisy dotyczące stosowania odnawialnych lub czystych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami i ściekami. Ustalenia planu ograniczają uciążliwość terenów zabudowanych, dotyczy to szczególnie zaopatrzenia terenu w niezbędne media, w tym w sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Planowana zabudowa może stać się źródłem nowych emisji z systemów grzewczych, instalacji przemysłowych oraz pośrednio źródłem wzrostu hałasu komunikacyjnego, jednakże skala tych emisji zależeć będzie od rodzaju prowadzonej działalności.

Wyznaczone w planie istniejące tereny komunikacji kołowej są, ze względu na duże natężenie ruchu, źródłami emisji m.in. hałasu, gazów i pyłów. W przypadku rewitalizacji linii kolei piaskowej negatywne oddziaływanie na środowisko związane będzie przede wszystkim z hałasem.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakteru zmian: niekorzystne,
- intensywności przekształceń: duże,
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie,
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe,
- częstotliwości oddziaływania: stałe,
- trwałości przekształceń: nieodwracalne.

Klasa D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko

- nie występuje.

3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego

Dokumentami rangi międzynarodowej, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m.in.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami

londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.),

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Dokumenty wspólnotowe / Dyrektywy Unii Europejskiej:
 - Dyrektywa 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywa 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków,
 - Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy,
 - Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.,
 - Dyrektywa Ramowa w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru opracowania i terenów do niego przyległych. Ponadto, obszar opracowania nie obejmuje cennych terenów, których przekształcenie wiązałoby się ze zniszczeniem wartościowych ekosystemów.

Dokumenty szczebla krajowego

Do dokumentów o randze krajowej należą:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten wskazuje problemy, priorytety, narzędzia i kierunki interwencji związane z ochroną środowiska, związane także ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w dwóch horyzontach czasowych: pośrednim (do roku 2020) oraz docelowym (do roku 2030). Dokument przedstawia cel główny: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców oraz cele szczegółowe: poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, a także cele horyzontalne: rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa i poprawę efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Dokument określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Jest to dokument programowy dla inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie

wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności, a także ograniczania antropopresji. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru planu i terenów do niego przyległych.

Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (tzw. SPA 2020) uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. W przedmiotowym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, a w mniejszym stopniu również z budownictwem i infrastrukturą.

Projekt miejscowego planu obejmuje teren o charakterze przemysłowym, który zlokalizowany jest poza granicami obszarów zagrożonych możliwością wystąpienia powodzi czy osuwisk. Do głównych zagrożeń dla przedmiotowego terenu należą: silne ulewy powodujące podniesienie zwierciadła wód gruntowych i powstawanie zalewisk, a także upały i susze sprzyjające deficytowi wody w miastach.

Ustalenia projektu miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację kierunków działań określonych w SPA 2020 w zakresie celu nr 1 (zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) oraz celu nr 4 (zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu).

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- zakaz zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych;
- dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej oraz stosowania wysokosprawnych systemów ogrzewania, w tym wykorzystanie ciepła odpadowego instalacji przemysłowych;
- wprowadzenie dla terenów zabudowy minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych;
- nakaz stosowania rozwiązań umożliwiających wykorzystanie, retencję lub infiltrację wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania (z zachowaniem przepisów odrębnych) oraz dopuszczenie

odprowadzenia do sieci kanalizacji deszczowej, wód lub urządzeń wodnych, jedynie nadmiaru wód, których zagospodarowanie nie było możliwe.

Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, *Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego*, czy *Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego*.

Wśród długoterminowych celów *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego*²⁸ znalazły się m.in.:

- poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu;
- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi;
- ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Niniejszy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego realizuje powyższe cele poprzez:

- dbałość o jakość powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochronę (wprowadzenie korzystnych rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej);
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego (stosowanie przyjaznych środowisku mediów grzewczych);
- w zakresie różnorodności biologicznej – poprzez obowiązek pozostawienia części działek budowlanych jako terenów biologicznie czynnych.

*Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*²⁹ wskazuje na konieczność kształtowania polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie jakości powietrza. Jako dobre praktyki z zakresu planowania przestrzennego *Aktualizacja...* wymienia m.in. określanie w planach miejscowych wymagań w zakresie stosowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, czy zachowanie największej możliwej powierzchni terenów zielonych. Przedmiotowy projekt planu realizuje powyższe założenia m.in. poprzez odpowiednie zapisy dotyczące infrastruktury technicznej oraz wyznaczenie minimalnego odsetka powierzchni biologicznie czynnej dla działek budowlanych.

Ponadto, na szczeblu lokalnym przyjęto poruszające kwestię środowiska dokumenty strategiczne, spośród których zapisy istotne dla projektu planu miejscowego zawierają m.in. *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2021-2024*³⁰ oraz *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*³¹. Określone

²⁸ *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, uchwała nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.

²⁹ *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*, uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.

³⁰ *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, uchwała nr XXIV/505/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.;

³¹ *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.

w *Programie...* cele są zbieżne w wymienionych powyżej celami *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, w związku z czym zapisy projektu planu również realizują cele programu miejskiego. *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030* w działaniu 6.1 wskazuje na konieczność uwzględnienia kwestii zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta. Zapisy projektu planu miejscowego uwzględniają to zalecenie, realizując kierunki działań określone w SPA 2020.

3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie

W oparciu o przepisy *ustawy ocenowej*, dotyczące postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów – uznaje się, że skutki realizacji projektu planu nie będą mieć znaczenia transgranicznego.

3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wprowadzono konkretnych rozwiązań, mających na celu analizę skutków realizacji jego ustaleń oraz częstotliwości prowadzenia monitoringu, gdyż skutki te podlegają badaniom w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwowy Instytut Geologiczny, zgodnie z ustawami *Prawo ochrony środowiska* oraz *Prawo wodne*. Ponadto, zgodnie z zapisami *ustawy ocenowej*, każde przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które może być realizowane na podstawie ustaleń planu miejscowego, wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Ocenę przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. W ramach ww. postępowania analizuje się oddziaływanie danego przedsięwzięcia na środowisko zarówno na etapie jego budowy, jak i eksploatacji.

Częstotliwość przeprowadzania analiz skutków realizacji planu powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej, zawartych w planach, programach i studiach oraz w aktach prawa miejscowego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 *upzp*, wyniki wykonywanych analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinny być przekazywane radzie gminy co najmniej raz w czasie trwania kadencji. Proponuje się zatem, aby analizy dotyczące środowiskowych skutków realizacji postanowień projektu planu były przeprowadzane w ramach powyższych analiz.

4. Podsumowanie

4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu

Podstawowym rozwiązaniem alternatywnym wobec zawartych w projektowanym dokumencie jest

odstąpienie od przygotowania przedmiotowego projektu planu i utrzymanie w mocy zapisów obecnie obowiązujących w jego granicach planów miejscowych. Rozwiązanie to jest jednakże sprzeczne z zamierzeniami inwestycyjnymi i interesem ekonomicznym miasta oraz oczekiwaniami i potrzebami inwestorów.

Zapisy projektu planu miejscowego nie mogą naruszać ustaleń obowiązującego *Planu ogólnego miasta Gliwice*, w którym określone są m.in. proponowane przeznaczenia terenów i ich wybrane parametry. Możliwość wprowadzenia w projekcie planu rozwiązań alternatywnych ograniczona jest więc do takich, które będą zgodne z ustaleniami POG. W związku z powyższym, jako ewentualne rozwiązanie alternatywne proponuje się rozważyć zwiększenie udziału powierzchni terenów zieleni biologicznie czynnej na działkach budowlanych terenów planowanego zainwestowania.

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsze opracowanie analizuje i ocenia potencjalny wpływ na środowisko realizacji ustaleń projektu *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulicy Pszczyńskiej, linii kolejowej i autostrady A1, obejmującego osadniki pogórnice*. Obszar opracowania obejmuje fragment dzielnicy Ligota Zabrska, stanowiący tereny usługowe i przemysłowe (w tym osadniki wód dołowych KWK „Sośnica” oraz towarzyszące im zwałowisko), a także towarzyszącą im infrastrukturę kolejową i drogową. Główne zmiany w stosunku do obecnie obowiązujących na obszarze opracowania planów miejscowych obejmują modyfikację przeznaczeń terenów (m.in. dopuszczenie lokalizacji instalacji produkujących energię ze źródeł odnawialnych), a także niewielkie korekty granic terenów oraz parametrów dopuszczanej zabudowy i zagospodarowania.

W poszczególnych rozdziałach niniejszej prognozy określono i oceniono istniejący stan środowiska przyrodniczego wraz z wpływem ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na poszczególne jego komponenty. Środowisko przyrodnicze na obszarze opracowania jest silnie przekształcone antropogenicznie, będąc obiektem antropopresji związanej z industrializacją. W jego granicach nie zidentyfikowano terenów cennych pod względem przyrodniczym. Za najważniejszy problem ochrony środowiska, związane z realizacją projektu planu uznano zanieczyszczenie powietrza.

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma większych przeszkód dla wprowadzania założonych przez projekt zmian. Zapisy projektu planu uwzględniają wymogi kształtowania krajobrazu oraz istniejące uwarunkowania ekofizjograficzne. Realizacja zapisów projektu niekorzystane oddziaływanie na środowisko, jednakże należy brać pod uwagę istniejące znaczne przekształcenie obszaru opracowania. Niekorzystne oddziaływanie będą związane zarówno z budową (przekształcenia powierzchni ziemi i gleby, emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń), jak i późniejszą eksploatacją inwestycji. Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu na obszary Natura 2000, ani inne tereny chronione. Realizacja zapisów projektu nie przyczyni się do istotnego pogorszenia wskazanych problemów związanych z ochroną środowiska. Założone w projekcie zmiany przeznaczenia terenów umożliwią przeprowadzanie procesów rekultywacyjnych na terenie osadników górniczych (np. realizację instalacji produkujących energię z oze), co przyczyni się do zmniejszenia presji na środowisko.

W projekcie przedmiotowego dokumentu zawarto zapisy w zakresie ochrony środowiska i przyrody, niwelujące niekorzystne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, m.in. zakazano lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami) oraz zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. Zakazano także zagospodarowania i użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od przeznaczenia terenu. Ustalono nakaz ochrony istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, a także zakaz wprowadzania roślin należących do gatunków inwazyjnych obcych.

Niniejsza prognoza potwierdza, że zapisy projektu MPZP zapewniają ochronę poszczególnych komponentów środowiska, w tym także zdrowia ludzi, zachowując uwarunkowania ekofizjograficzne przedmiotowego terenu. Prognozę opracowano zgodnie z aktualnie obowiązującymi wymaganiami zapisanymi w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

4.3 Materiały źródłowe

Na etapie sporządzania niniejszego dokumentu wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miasta Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Dawidko P. i in., 2024, *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Gliwice*, Urząd Miejski w Gliwicach, Gliwice
- Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
- Dulias R., Hibszer A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny*, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec;
- Haisig J., 2015, *Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa;
- Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice;
- Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice;
- Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa;
- Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa;
- Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze;
- Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica* 91/2, IGPZ PAN, Warszawa;
- Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego;
- Szendera W. i in., 2021, *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*, Pracownia Żywokost, Suszec
- Toczko B. i in., 2026, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2025*, GIOŚ, Warszawa
- Załupka M. i in., 2023, *Charakterystyka warunków przewietrzania miasta Gliwice*, ATMOTERM S.A., Opole
- Audyt Krajobrazowy Województwa Śląskiego, Uchwała nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 r.
- *Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny*, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa form geomorfologicznych 1:25 000*; 1987, Wydział Geodezji Urzędu Wojewódzkiego, Katowice;
- *Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000*, 2014, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrograficzna 1:50 000*, 2001, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*, IMGW, Warszawa;
- *Mapa sozologiczna 1: 50 000*, 1995, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2016-2020*, uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, uchwała nr XXIV/505/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.;
- *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*, uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.
- *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, uchwała nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych*, Dz.U. z 2016, poz. 85;
- *Plan ogólny miasta Gliwice*, uchwała nr XXIII/410/2026 Rady Miasta Gliwice z dnia 23 kwietnia 2026 r.;
- *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulicy Pszczyńskiej, linii kolejowej i autostrady A1, obejmującego osadniki pogórnice. Prognoza oddziaływania na środowisko.

